

Gizli Bir Disiplin Olarak Kültürel Çalışmalar*

Cultural Studies as a Hidden Discipline

Çeviren: Elif Kahraman Gökalp¹

*Paul McEwan (2002) "Cultural studies as a hidden discipline", Volume 5(4): 427-437, INTERNATIONAL Journal of CULTURAL studies, London, Thousand Oaks, CA and New Delhi. Bu eser, yazarından yazılı izin alınarak tercüme edilmiş ve yeniden yayımlanmıştır.

¹İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

ORCID: E.K.G. 0000-0002-8142-3624

Sorumlu yazar/Corresponding author:

Elif Kahraman Gökalp,
İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye
E-mail: elifkahraman1@istanbul.edu.tr

Başvuru/Submitted: 21.03.2024

Kabul/Accepted: 26.04.2024

Atıf/Citation: Kahraman Gökalp, E. (2024) Cultural studies as a hidden discipline. *4. Boyut Journal of Media and Cultural Studies - 4. Boyut Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 24, 147-156.
<https://doi.org/10.26650/4boyut.2024.1456597>

ÖZ

Bu makale, kültürel çalışmalarda disiplinlerlik konusunu alandaki potansiyel öğrencilerin bakış açısıyla incelemektedir. Eğitim uygulaması olarak kültürel çalışmaların, adlandırılmış bir konu alanı olarak öğretildiği birkaç üniversite dışında çok az kamusal profili olan gizli bir disiplin olduğunu ileri sürmektedir. Bu görünürlük eksikliğinin sonucu, kültürel çalışmaların içeridekiler, zaten 'bilener' ve tesadüfen karşılaşanlar için bir disiplin haline gelme tehlikesiyle karşı karşıya kalmasıdır. Haklarından mahrum edilmiş gruplarla siyasal olarak ilgilenmek için kültürel çalışmaların bu gruplara görünür olmak adına daha fazla çaba sarf etmesi gerektiğini savunuyorum. Bu nedenle, paradoksal olarak, kültürel çalışmaların bir eğitim pratiği olarak siyaseten daha fazla angaje olabilmesi için, kurumsal disiplinlerliğin donanımlarından daha fazlasını üstlenmesi gerekir.

Anahtar Kelimeler: Disiplinlerlik, eğitim, programlar, sıralamalar, kuram/uygulama, görünürlük

ABSTRACT

This article examines the issue of disciplinarity in cultural studies from the perspective of prospective students in the field. It argues that cultural studies as educational practice is a hidden discipline with little public profile outside the few universities where it is taught as a named subject area. The result of this lack of visibility is that cultural studies is in danger of becoming a discipline for insiders, for those already 'in the know' and those who stumble across it. I argue that, in order to become politically engaged with disenfranchised groups, cultural studies must make more effort to be visible to those groups. Thus, paradoxically, for cultural studies to become more politically engaged as educational practice it must take on more of the trappings of institutional disciplinarity

Keywords: Disciplinarity, education, programs, rankings, theory/practice, visibility

Giriş

Şöyle bir senaryo hayal edin. Kuzey Amerika'daki bir üniversitede lisans son sınıf öğrencisi, lisansüstü okullar hakkında tavsiye almak için güvendiği bir profesöre başvurur. Bu öğrenci kültürel çalışmalar veya ilgili bir alanda daha fazla çalışmayı düşünmektedir. Bir lisans öğrencisi olarak daha geleneksel bir edebiyat, dil veya medya bölümünde kültürel çalışmalara değinen sadece birkaç ders almıştır. Öğrenci şanslıdır, çünkü profesörü iyi akademik itibara sahip üniversitelerde ilgi alanlarıyla örtüşen birçok program önerisi sunabilmektedir. Profesör her bir programın güçlü ve zayıf yanlarını ve öğrencinin göz önünde bulundurması gereken etkenleri özetler. Öğrenci üniversitelerin kendilerinden daha fazla bilgi almaya, karar vermeye, başvuruları doldurmaya ve resmi transkriptleri istemeye hazır bir şekilde ayrılır.

Eğer bu öğrenci İngilizce ya da başka bir yerleşik disiplinde daha fazla eğitim almakla ilgileniyor olsaydı, kendisine sunulan bir dizi ek bilgi kaynaklarına sahip olacaktı. Örneğin, eğer edebiyat alanındaki geleneksel lisansüstü programlarla ilgileniyor olsaydı, bu programların listelenmiş, tanımlanmış ve sıralanmış olarak bulabileceği birçok yer bulunmaktadır. Öğrencinin güvenebileceği daha fazla şey olduğundan dolayı, profesörün tavsiyesi karar verme sürecinin sadece bir parçası olacaktı. Oysaki lisansüstü çalışma tercihi kültürel çalışmalar olursa, öğrenci genellikle (daha sonra göstereceğim üzere) süreci başlatmak için bu dostça tavsiyeden biraz daha fazlasına sahiptir.

Bu, elbette, bu hayırsever profesörün her türlü yardıma hazır olduğunu varsayar. Birçok geleneksel bölümde kültürel çalışmalara veya bu alanda lisansüstü çalışma yapmanın mümkün olduğuna çok az değinilir ya da hiç değinilmez. İlgili alanları ve yeteneklerinin kendisine bu gelişmekte olan alanda çok iyi hizmet edebilecek potansiyel öğrenci, bunun mümkün olduğunu bilmediği için doğru soruları asla sormayabilir. Çalışmalarına ara veren veya bilgi alabilecekleri bir danışmanı olmayan öğrenciler de benzer zorluklara sahip olacaklardır. Nihai sonuç şudur ki, kültürel çalışmalar 'içeriden' bir disiplin haline gelmektedir; kültürel çalışmalar hakkında gerçekten herhangi bir şey bilmenin tek yolu kendisiyle zaten birtakım resmi ya da gayri resmi bazı bağlantılara sahip olmaktır. Akademik bir disiplin olarak kültürel çalışmaların düşük kamusal profili, böylece çoğu potansiyel öğrencinin hakkında herhangi bir şey bilmesi şöyle dursun muhtemelen varlığından bile haberdar olmadığı anlamına gelir.

Görünürlük meselesinin, kültürel çalışmaların karşı karşıya kaldığı önemli zorluklardan sadece biri olmadığını, aynı zamanda muhtemelen en az fark edilebilen sorunu olduğunu da ileri süreceğim. Çünkü kültürel çalışmalara ilgi duymuş ve alana katkı sağlayan bir şeylere sahip olmuş kaç öğrencinin bunun bir seçenek olduğunun farkında olmadıklarından ötürü başka şeyler yapmış olduğunu bilmiyoruz. Kültürel çalışmalar alanında Kuzey Amerika'daki lisansüstü programlarını bulmak ve tanımlamak zor bir iştir. Bu makaledeki amacım, Ted Striphas'ın da belirttiği üzere (1998a: 453), kültürel çalışmaların ne olduğundan ziyade ne olması gerektiğine dair üst-söylemler olma eğiliminde olan kültürel çalışmalar alanındaki

muhtelif tartışmaların ışığında bunun neden böyle olduğuna dair bazı nedenleri özetlemektir. Bu söylemler, disiplinin kurumsal gelişmelerini neredeyse tamamen görmezden geldi. Lisansüstü çalışmayı düşünen öğrenciler için mevcut olan kaynakların niteliğini özetleyeceğim. Son olarak, kültürel çalışmaların mahiyetine ilişkin bazı üst-söylemlerin ışığında programların daha fazla belgelendirilmesi ve görünür kılınması için bazı seçenekleri değerlendireceğim. Amaç, kültürel çalışmalar alanındaki programların sıralanması gibi seçeneklere verdiğimiz yanıtları ve böyle bir sıralama için (varsa) kriterlerin neler olabileceğine dair kaçınılmaz tartışmayı tekrar gözden geçirmektir. Kısacası, kültürel çalışmaların ana akım bölümlerin kuruluş ve yapılanma biçimleri açısından kurumsal mücadeleye girmesi gerektiğini öne sürüyorum. Bunun kültürel çalışmaların kendisi için belirlediği siyasi hedeflere ulaşması için en iyi yol olduğunu iddia ediyorum.

Görünürlük ve Siyasi Katılım

Burada ileri sürdüğüm iddiaların üç temel konusu var. Bunlardan ilki, kültürel çalışmaların kendini gündelik kültüre ve işçi sınıfına bağlı bir disiplin olarak görmesine rağmen, aslında akademi içerisinde zar zor görülebilen ve akademinin dışında da genellikle görünmez olan bir ‘yüksek kültür’ olgusu olmasıdır. Etkin bir realpolitikanın parçası olduğu yönündeki tüm iddialarına rağmen, bazı ülkelerdeki siyasette sahip olduğu küçük etkinin üniversite dışında sokak seviyesine inmesi uzun zaman alacaktır. Burada kendimize sormamız gereken zor sorular şunlardır: Kültürel çalışmalar neyi değiştirdi ve kimin için değiştirdi? Cevapların sırasıyla ‘çok bir şey değiştirmedim’ ve ‘öncelikle akademisyenler için değiştirdi’ olduğunu düşünüyorum. Kurumsal eğitimin muhafazakârlığına karşı savaştan akademik isyancılar olduğumuza dair romantik düşüncelerimiz nedeniyle gündelik hayata bağlılığımızı fazlasıyla abarttığımıza inanıyorum. Kendimizi ‘dışlanmışlar’ ve mazlum azınlıklar olarak sunarak toplumdaki gerçek azınlıklarla çok az bir bağlantımızın olduğunu gözden geçiriyoruz. Aslında, onların aramızdaki gerçek mevcudiyetlerini gereksiz kıldık.

Bu konuyla bağlantılı olan ikinci varsayım şudur: Kültürel çalışmaların gündelik kültürle olan bu (imgesel) bağlılığını sürdürmesinin en iyi yolu, akademiye disiplinlerlik donanımlarından kaçınmaktır. Temel görüş, işçi sınıfı, kadınlar veya etnik azınlıklar ve geniş anlamda ‘popüler kültür’ ile bağımızı korumaya çalıştığımız için, akademinin fildişi kulelerinden mümkün olduğunca kaçınmamız, çalışmalarımızı üniversite yaşamının ‘arada kalan’ alanlarında yapmamız ve bölüm statüsü veya bahsedilen kürsüler tarafından baştan çıkarılmayı reddetmemiz gerektiğini savunmaktadır. Bu görüşle ilgili sorun, kültürel çalışmaların disiplinlerarasılığının onu akademi dışındaki dünyayla hiçbir şekilde temas halinde tutmamasıdır. Aslında yalnızca doğru ekollerdeki bilgili ve içeride bulunan kişiler tarafından erişilebilen gizli bir disiplin yaratarak tam tersi bir etkiye sahiptir. Kültürel çalışmaların akademi dışındaki dünyaya görünür olmasını sağlayacak ve kültürel çalışmaların ihtiyaç duyduğu ve kültürel çalışmaların kişisel ve siyasi açıdan yararlı olabileceği türden öğrencileri cezbedecek olan şey, tam olarak kültürel çalışmaların kaçınmaya çalıştığı disiplinlerlik donanımlarıdır. Basitçe söylemek gerekirse, disiplinlerlik görünürlüğü

beraberinde getirir. Disiplinerlik, kültürel çalışmaları lisans veya lisansüstü çalışma yapmayı düşünen öğrencilere sunulmuş olan seçeneklerin bir parçası yapacaktır. Kültürel çalışmaların üniversitede bir disiplin olarak yerleşmesi, üniversite dışındaki insanlara ulaşmasına yardımcı olacaktır. Disiplinerlik olmadan kültürel çalışmalar, hâlihazırda kabul edilmiş kişilerin özel ilgi alanıdır.

Tüm öz-analizine rağmen, bir disiplin olarak kültürel çalışmalar çoğu zaman kendi özelliklerinin farkında değilmiş gibi görünmektedir. Disiplinerlik ve üst/alt kültür ayrımları hakkında süregelen kültürel çalışmalarla ilgili tartışmalara yönelik yıkıcı bir eleştiri getiren John Brenkman (1999), kültürel çalışmaların eleştirdiği şeylerin ta kendisi olduğu düşünüldüğünde, bu tartışmaların boşluğunu çabucak ortaya koymaktadır. Öncelikle, ara ara biçime karşı olan belirgin karşıtlığına rağmen, kültürel çalışmalar bir alanyazındır, ilk olarak *basılı* dünyada var olur. Aynı zamanda, inkâr edilemeyecek bir şekilde *üst* kültürdür, çünkü bu kültür içerisinde yer alabilmek için, söylemin birçok ezoterik biçimlerinde yoğun eğitim ve öğretime ve gündelik kültürle ‘yöntemselsel olarak yabancılaşmış’ bir ilişkiye ihtiyaç duyulur. En önemlisi, temelde disiplinlerarası ve hatta bir disiplin kavramının ötesinde olduğu iddialarına rağmen, kültürel çalışmaların kesinlikle bir disiplin olduğu iddiasıdır. Brenkman’ın da dikkat çektiği üzere, ‘kültürel çalışmaların yöntemleri, konuları ve söylemsel normları irdelendiğinde geleneksel bir tarih bölümününkilerden daha kısıtlı ve daha tekdüzedir’ (1999: 110). Brenkman’ın odağı, kültürel çalışmaların nesnelere ve kültürel eserlere ve “Tanrı, ulus-devlet, bireycilik ve ‘serbest piyasa’ çok uluslu kapitalizmi” (1999: 111) dâhil olmak üzere toplumun muhafazakâr sütunları olarak gördüğü şeylere tepki verme yolları üzerinedir.

Brenkman’ın bir disiplin olarak kültürel çalışmaların kısıtlılığı hakkındaki iddiasını açmak için, kültürel çalışmaların genellikle çok az disiplinin sahip olduğu bir şekilde – politikaları açısından- kısıtlı olduğunu belirtmek önemlidir. Brenkman dikkatini kültürel çalışmaların araştırma nesnesi olarak gördüğü şeye verse de, en ilginç ‘söylemsel normlara’ yaptığı geçici atıftır. Ben bunu kültürel çalışmaların siyasi kısıtlılığına bir atıf olarak görüyorum, bunun disiplinin hem lütuf hem de lanet olan bir yönü olduğuna inanıyorum. Kültürel çalışmaların görece kısıtlı sol gündemi, ona varoluş nedeni ve motivasyon sağlayan şeydir. Bu, onu geleneksel disiplinlerden ayıran şeydir ve genellikle gündelik hayattan kopuk olarak kalıplaşmış akademik çalışmadan gelen gerçek eylem beklentisi sunduğu için, bu disiplinin içinde olanlar için cazibenin büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Kısacası bu, disiplinin temel bir yönüdür ve terk edilmesi halinde, genellikle tasavvur edildiği şekliyle kültürel çalışmaların varlığının sona ermesi anlamına gelecektir. Lakin kültürel çalışmaların politikaları cazip faydalar sunsa da, olması gerekenden çok daha az tartışılan riskler de taşımaktadır.

Kültürel çalışmaların siyasi yelpazesinin görece kısıtlılığı, tartışmaya bir hayli gerçek sınırlar getirmekte ve bu parametrelerin dışında kalan fikirlerin göz ardı edilebileceği anlamına gelmektedir. Vaktinin önemli bir kısmını kitlesel medyada ifade edilen siyasi görüşlerin kısıtlılığını ve bu kısıtlılığın kamusal söylem üzerindeki zararlı etkilerini analiz etmeye harcayan bir disiplinin kendi çeşitlilik eksikliği hakkında daha fazla endişelenmemesi

ironiktir. Ancak, tam da gazetecilerin bir meseleyi bütün yönleriyle sunduklarına inanma eğiliminde olmaları gibi, içerisindeyken hiçbir tartışma kısıtlı görünmez. Ancak bir adım geri çekilip kültürel çalışmaların siyasetini genel nüfusun ve çağdaş kamusal söylemin siyasetiyle karşılaştırdığımızda, onun kapsam eksikliği görünürlük kazanmaktadır. Kültürel çalışmaların hatalarının çoğuna yol açan tam olarak, bu 'içeriden' zihniyettir, bu kültürel çalışmaları başkalarının görebileceği şekilde görmeye çalışmayı reddetmedir. Bu, özellikle disiplinlerlik hakkında konuştuğumuzda geçerlidir.

Kültürel çalışmaların disipliner statüsü, kendi tartışma alanında süregelen bir tartışma konusu olmuştur. Kültürel çalışmalar akademisyenleri bu alanın bir disiplin haline gelip gelmemesi gerektiğini tartışırken, alan gelişti ve bir disiplin haline geldi. Alan Brenkman'ın kastettiği –çalışma alanının genişliği ile tanımlanan- anlamda her zaman bir disiplin olmuş olsa da, kurumsal anlamda da bir disiplin haline gelmiştir. Son 10 veya 15 yılda, kültürel çalışmalar birçok üniversitede kurumsallaşmış ve bölüm haline gelmiştir. Lakin bununla birlikte kültürel çalışmalar akademinin içerisinde gizli kalmaya devam ediyor. Kültürel çalışmalar genel olarak kültür içerisinde düşük bir profile sahiptir ve öğretildiği üniversitelerin dışında akademik bir disiplin olarak çoğunlukla görünmezdir. Her ne kadar bu düşük profilin bir kısmı çağın bir işlevi olsa da, aynı zamanda kültürel çalışmaların disiplinlerlik donanımını üstlenme konusundaki isteksizliğinin de bir işlevidir; bunların düşüncede muhafazakarlığı teşvik edebilecek yapıdaki muhafazakarlık belirteçleri olduğundan korkulur. Her ne kadar kültürel çalışmalar uygulayıcıları diğer disiplinlerdeki meslektaşlarının kendilerine saygı göstermemesinden şikâyet etseler de, asi imajımızın çekici bir yanı var ve bu imajdan vazgeçmek istemiyoruz.

Kuramsal eleştirel söylemler ile gündelik uygulamalar arasında bağ kurmaya yaptığı tüm vurguya rağmen, kültürel çalışmalar bu çabayı üniversitede nasıl işlediğine dair kendisine döndürme konusunda isteksizdir. Kültürel çalışmaların nasıl işlenmesi gerektiğine dair sonu gelmeyen tartışmalar yapma eğilimi olsa da bunlar günlük sürecin karşılayamayacağı standartlardır. Yüksek standartlar belirlemenin aşikar değeri olsa da, bu durum, bu uygulamaların kuramın radikal doğasının aksine olumlu anlamda tutucu görünmesine neden olarak kurumsal meselelere ilişkin tartışmaları engellemektedir.

Kültürel çalışmaların disiplinlerarasılığı ya da disiplin karşıtlığı üzerine bitmek bilmeyen tartışmalar alan yazımında sürerken, disiplin sahada birçok farklı şekilde gelişti (Rooney, 1990: 21; Bennett, 1992: 23; Straw, 1993: 88; Grossberg, 1997: 2). Genel olarak, Britanya ve Avustralya'daki üniversitelerin Kuzey Amerikalı benzerlerine kıyasla şu veya bu şekilde kültürel çalışmalar olarak adlandırılan programlar veya bölümler geliştirmeleri daha olası olmuştur. Bu yeniden adlandırma eylemi, bu ülkelerde alanı disiplinlerliğe doğru iten önemli bir gelişmedir. Kültürel çalışmalar, ABD ve Kanada'da bir yöntem ve bir çalışma ve araştırma alanı olarak büyük ölçüde benimsenmiş olsa da, bu şekilde adlandırılması daha az olası olmuştur. Bu yavaş yavaş değişiyor olsa da, kültürel çalışmalarla ilgili fikirler isminden çok daha hızlı yayılıyor gibi görünüyor. Bu nedenle, kültürel çalışmalar etiketli programları

arayan öğrencilerin, Kuzey Amerika’da ihtiyaçlarına gerçekten uygun olabilecek çok sayıda okula kıyasla yalnızca bir avuç seçeneği vardır. Bağımsız kültürel çalışmalar bölümlerinin kurulmasına yönelik fazla bir ivme görülmediği için, kültürel çalışmalar disiplin dışı bir alan olarak kalmıştır. Kültürel çalışmalar bazı bakımlardan gizli bir disiplindir.

Bu görünürlük eksikliği, inanıyorum ki, alanın gelişmesinin önünde gerçek bir engeldir. Kültürel çalışmalara ilgi duyabilecek öğrenciler, potansiyel çalışma programları hakkında fikir edinmek için genellikle bakabilecekleri yerlerin hiçbirinde kültürel çalışmalarla karşılaşmazlar. Daha fazla disiplinerlik, kültürel çalışmaların bu listelerde ve bölüm ve çalışma alanlarının seçilmesine ilişkin söylemde daha fazla öne çıkmasını sağlayacaktır. Elbette disiplin statüsü, muhtemelen kültürel çalışmalar programlarının potansiyel öğrencilere bu hizmeti sağlayan çeşitli dış medya ve yayıncılık şirketleri tarafından sıralanmasına yol açacaktır. Programların sıralanması, ana akım programlara alternatif olarak kültürel çalışmaların özüne aykırı gibi görünüyor, fakat şu anda akademi dışında mevcut olan bilgilerin hızlı bir incelemesi, alanın şu anda çok az görünürlüğe sahip olduğunu gösteriyor ve bu tür bir kamuoyu dikkatini memnuniyetle karşılaması gerektiğini savunuyorum.

Sıralamaları ve Listelemeleri Analiz Etme

Kuzey Amerika’da lise sonrası eğitim programlarının sıralamaları bazen eğitimin kendisi kadar büyük bir iş gibi görünmektedir. Öğrencilerin gelecekteki programları hakkında seçim yapmalarına yardımcı olmak için her sene güncellenen birçok haber ve referans kaynakları bulunmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri’nde en bilindik sıralamalar arasında, *US News and World Report* tarafından yayınlanan ve çeşitli uzmanlık alanlarında lisans ve lisansüstü programları sıralayan ve sıralamaları kurumların kendilerinde bir hayli endişe ve hedef belirleme kaynağı olan sıralamalar yer almaktadır. Sıralamalar okulların ‘itibarından’ aşırı derecede etkilendiğinden, bir anlamda kendi kendini gerçekleştiren kehanetler oldukları için oldukça etkisiz olma eğilimindedirler. Üst sıralarda yer alan bir okulun gelecek yılki ankette iyi bir itibara sahip olacağı neredeyse kesindir. Ayrıca, her yıl kapsamlı ve doğru olduğu iddiasıyla üniversite programlarına ilişkin bir dizi rehber hazırlayan en az dört büyük yayın şirketi bulunmaktadır. Bu ağır referans kitapları, genellikle lisans programlarını ve lisansüstü okulları disipline göre ayırırlar. Yine de vurgu, *US News and World Report* sıralamalarında olduğu gibi, profesyonel okullar - tıp, hukuk ve mühendislik - üzerinde olma eğilimindedir. Tüm doktora programlarının toplamı genellikle bu üç alanın her birinden daha az ilgi görmektedir. Kültürel çalışmalar bu rehberlerin hiçbirinde listelenen bir çalışma alanı değildir. Alanın yeniliği nedeniyle bu pek şaşırtıcı olmasa da, kültürel çalışmaların bazen yer aldığı İngilizce dışındaki birçok ilgili disiplin hakkında bilgi bulmak da zor veya imkânsızdır. *US News and World Report* iletişim programlarını sıralamaz, sadece film, televizyon ve kültürel çalışmalar programlarını da barındıran okulların film yapımı veya MFA programlarını sıralar. Sosyoloji sıralamalarında ‘kültür sosyolojisi’ alt kategorisi vardır fakat İngilizce sıralamasında ‘kültürel çalışmaları’ tanımlamak için yararlı olabilecek benzer bir birim yoktur. Programları listeleyen referans kitapları genellikle en eksiksiz olanlardır ve genellikle iletişim ve hatta

medya çalışmaları bulunabilir. Fakat söz konusu program sıralamaları olduğunda durum, haber dergilerindekine benzerdir - kültürel çalışmalar ve ilgili alanlar hiçbir yerde bulunmaz.

Kanada’da üniversite sıralamaları, *Maclean’s* dergisi tarafından yaklaşık 10 yıl önce başlatılan nispeten yeni bir iştir. İlk sıralamalar üzerine koparılan gürültü, bu tür bir bilginin neden olabileceği zorluklara işaret eder. Programın ilk birkaç yılında, bir avuç üniversite *Maclean’s* dergisine sıralamaları derlemesi için gereken bilgiyi sağlamayı reddetti, çünkü görünüşe göre sonuçlardan çekindiler ya da sıralamaların adaletsiz bir biçimde derlendiği hissine kapıldılar. *Maclean’s* anketinin zayıf yönü, lisans mezunlarına yönelik olması ve okulların lisansüstü ve lisans programlarının toplam gücüne göre sıralanmasıdır; bu, belirli lisansüstü programları değerlendirirken çok az yardımcı olur.

İtibar ile daha fazla hesaplanabilir bilgi arasındaki denge sorunu zor bir sorundur. Bir okulun itibarının okulun mevcut programlarından daha çok geçmişine ilgili olmasına rağmen, paradoks şudur ki, itibar, eğitimlerinin gerçekliğini ne kadar iyi yansıttığına bakılmaksızın, mezun olan öğrenciler için çok değerlidir. Böylece, bir okulun itibarı bir anlamda ‘gerçeklik’ ile hiçbir ilişkisi olmayabilir, ancak kendi başına bir gerçeklik, iş piyasası veya eğitim piyasasında pazarlanabilir değerli bir meta olabilir. İlginç bir şekilde, kültürel çalışmaların potansiyel öğrencilerinin okullara dair herhangi bir ‘somut’ veriye erişimleri olmadığı için büyük ölçüde itibar anketlerine ve bunların sadece gayri resmi olanlarına güvenirler. Giriş kısmındaki farazi örnekleme yer alan potansiyel öğrenciye rehberlik edecek sadece gayri resmi bir itibar anketi vardır, bu da farklı kurumlardan çeşitli akademisyenler yerine tek bir profesör tarafından sağlanmaktadır.

Kültürel çalışmaları düşünen potansiyel lisansüstü öğrencilerin erişebilecekleri yegâne kaynaklar internette yer alan kaynaklar gibi görünüyor. Her ne kadar başlıca okul sıralama siteleri, basılı muadilleri gibi, kültürel çalışmaları bir kategori olarak görmese de, çok yararlı olabilecek bazı özel derlenmiş kaynaklar vardır. İlk ve muhtemelen en bilineni Sarah Zupko’nun *Kültürel Çalışmalar Merkezidir* (*Cultural Studies Center* – www.popcultures.com). Zupko’nun sitesi okulların kendilerine ait sitelerin bağlantı adresleriyle birlikte dünya çapında neredeyse 50 programlık bir listeyi kapsar. Gilbert Rodman benzer bir siteyi Güney Florida Üniversitesi (University of South Florida)’nde kültürel çalışmalar liste servisinin internet sitesinin bir parçası olarak sürdürmektedir (www.cas.usf.edu/communication/rodman/cultstud/programs.html). Site aynı zamanda Zupko’nun sitesinde yer almayan ve tam tersi şekilde burada listelenen birçok siteyle birlikte yaklaşık 50 programı listeliyor. Rodman’ın sitesindeki listelerin çoğu, Ted Striphas tarafından *Cultural Studies* (*Kültürel Çalışmalar*) dergisinin kurumsallaşma konulu 1998 özel sayısı için derlenen listeden alınmıştır (Striphas, 1998b).

Kültürel çalışmalar programlarının herhangi bir sıralamasını sunan keşfettiğim tek kaynak ABD’deki Ulusal İletişim Derneği’nin (National Communication Association) web sitesinde bulunuyor (www.natcom.org/ComProg/GPDHTML/Scripts/reputationstudy.htm).

Temel amacı, iletişim programlarını sıralamaktır fakat eleştirel ve kültürel çalışmalar ile ilgili programlar da kategorilerden biridir. Site, öncelikli olarak iletişimle ilişkili olmayan ancak film veya medya çalışmaları ile ilgili olma eğiliminde olan birçok bölümü sıralamaktadır. Birçok kültürel çalışmalar programı bu şekilde değerlendirilebilir fakat öncelikli olarak İngilizce veya yabancı dillerle ilişkili programlar dahil edilmeyecektir. Bu yanlılığın bir nedeni, bunun tamamen bir itibar araştırması olması ve sıralamalar için anket grubunu oluşturan iletişim profesörlerinin medya çalışmalarındaki programlardan haberdar olma olasılığının diğer beşeri bilimler disiplinlerine göre daha yüksek olmasıdır. Her halükarda bu, daha geniş bir iletişim disiplini içerisindeki eleştirel ve kültürel çalışmaların bir sıralamasıdır. Bunun potansiyel öğrenci için değeri, sıralanmış programların neredeyse hiçbirinden diğer iki sitede bahsedilmemesidir. Bazı Kanada programlarına Kanada Film Çalışmaları Birliğinin (Film Studies Association of Canada) internet sitesinden de erişilebilir (www.film.queensu.ca/FSAC/Schools.html). Bu programlar aslında film ve iletişim listeleri olsa da, Kanada'daki kültürel çalışmalar programlarını aramaya başlamanın en iyi yoludur. (Bazı Kanada programları Zupko, Striphas ve Rodman'ın derledikleri listelerde de bulunmaktadır.)

Kuzey Amerika'da kültürel çalışmalar programı bulma görevi, bilhassa çok az programın bu ismi taşımasından ötürü karmaşıktır. İletişim veya İngilizce programlarını değerlendirdikten sonra, potansiyel öğrenci bilgi ararken büyük oranda okulların dürüst yanıtlarına itimat eder. Bir öğrenci okulu aradığında, bazen bir lisansüstü danışman veya başka bir bilgili personel soruları detaylıca cevaplamak için hazırdır. Bu, bir programın uygun olup olmadığının gerçekten anlaşılmaya başlandığı zamandır. Kültürel çalışmalardaki yaklaşım çeşitliliği, bunu görevin önemli bir parçası haline getirir. Hâlbuki öğrenciler, materyalin kendisinden ziyade materyale yönelik yaklaşımlar hakkında soru sormayı bilmelidir. Film ve medya alanındaki çalışmalar, bölümün bir kültürel çalışmalar yaklaşımını mı yoksa beşeri bilimler veya sosyal bilimlerden daha geleneksel bir yöntemi mi izlemeye eğilimli olduğuna bağlı olarak çok farklı programlar olabilir. Çoğu zaman, potansiyel öğrenciler bu ayrımların farkında değildir ve yine, onlara öğretmek için dışarıdan çok az yardım vardır.

Programları sıralama, kültürel çalışmaların eşitlikçi ruhunun laneti gibidir, fakat bununla birlikte hepimizin çeşitli zamanlarda (belki bilmeden veya vicdan azabıyla) uyguladığı bir şeydir. Bir öğrenci kendilerine başvurduğunda, kültürel çalışmalar hakkında bilgi sahibi olan herkes, itibarlarına ve ürettikleri bilginin kalitesine dayanarak programlar önerebilir. Başka bir deyişle, programları gerek öğrencilere yardımcı olması gerek kendi kariyer seçimlerimize yol göstermesi için kendimiz sıralıyoruz. Kendimize, meslektaşlarımızın akademik mensupluğunun ürettikleri işlerle hiçbir ilişkisi olmadığını söyleriz ama daha sonra konferans zamanımızın çoğunu yaka kartlarındaki kurum isimlerini inceleyerek geçiririz (McEwan,2003). Her ne kadar akademik nitelik ve itibar ölçümlerini sorunlu olarak görmek istesek de, önyargılarımız devam etmektedir. Benim iddiam, belki de bu sıralamayı kabul etmemizin, gün ışığına çıkarmamızın ve kendimizden olmayan öğrencilere sunmamızın zamanının geldiğidir.

Disiplinerliğin Etkileri

Kültürel çalışmaların gizli bir disiplin olmasıyla ilgili bu zorlukların bazılarını çözenin anahtarı, programlarda daha fazla şeffaflık ve okulların programlarını duyurmak için daha fazla çaba göstermesidir. Kültürel çalışmaların, dışarıdan listelenen ve derecelendirilen ana akım bir disiplin haline gelmesi, iddia ediyorum ki arzu edilen bir değişimdir. Alanda, alanı tanımlayan radikalliğin kaybolmasından korkarak disiplin statüsüne doğru ilerleme girişimlerine şiddetle direnenler var. Ancak, kuramsal ve siyasi temellerinin aksine kurumsal yapıları açısından kültürel çalışmalar *zaten* bir disiplindir ve bir üniversite kültürel çalışmalar diploması verdiği anda kültürel çalışmaların bir disiplin haline geldiği söylenebilir. Kültürel çalışmaların kurumsal yapılarının kuramsal temellerinden tamamen ayrı olduğunu öne sürmek istemiyorum, sadece bu ikisinin birbirinden yeterince farklı olduğunu, böylece programlarımızın sunulmuş biçimi açısından bir disiplinin geleneksel unsurlarından bazılarını daha fazla yöntembilimsel katılığı benimsemek zorunda kalmadan benimseyebileceğimizi belirtmek istiyorum. Kadın çalışmalarını, Kuzey Amerika üniversite sistemi içinde yerleşik hale gelmiş ancak radikal yönünü kesinlikle kaybetmemiş bir disiplinin örneği olarak kullanırdım. Kadın çalışmaları ile Afro-Amerikan çalışmalarının her ikisi, akademi dışında kamuya açık profile sahip disiplindir, dolayısıyla potansiyel öğrenciler lisans veya lisansüstü programlara girmeden önce bu alanları seçenek olarak değerlendirebilirler. Böylece bu alanlar, mümkün olan en parlak öğrenciler ile siyasi hedeflerine bağlı öğrencileri kendilerine çekebilirler.

Bu nedenle, kulağa garip gelse de, listeleme ve derecelendirme gibi bazı disiplinler donanımları dahil etme hamlesinin kültürel çalışmaların bazı hedefleriyle sıkı bir uyum içinde olabileceğini de ileri sürmek isterim. Alanın gelişimi boyunca, mümkün olduğunca çok sayıda bakış açısını özümsemek için alanın açık ve disiplinler arası tutulmasına büyük önem verilmiştir. Gizli kalan bir alanın bu amaca karşı olduğu açıktır. Bir üniversite kampüsündeki öğrenciler, kampüslerinde kültürel çalışmaların ‘yapıldığını’ farkında olabilirler, ancak bunun daha fazla araştırma yapabilecekleri bir alan olduğunu bilmeyebilirler. Programların olmadığı kampüslerde bulunanlar ise tüm bunlardan asla haberdar olmayabilir. Aslında, kültürel çalışmalar bilgisi içeridekiler, bilgiye rastlayanlar veya bilgiyi sağlayan birini tanıyanlar için korunmaktadır. Programlar, açık süreçlerden ziyade kişisel bağlantılar yoluyla öğrenci kazanmaktadır. Kültürel çalışmaların neyle ilgili olması gerektiğine inanıyorsak, mesajı yaymak için bir disiplinin donanımlarına ihtiyacımız var.

Bu, elbette, siyasallaşmış herhangi bir hareketin veya disiplinin gelişimindeki klasik bir tartışmadır. Büyümenin belirli bir noktasında, ilgili kişiler bilgilerini daha da yayma ve değerini azaltma riskini almak ya da küçük ve saf tutmak arasında karar vermek zorundadır. Kültürel çalışmalarla ilgili olarak bu sorunun en basit cevabı, alanın zaten yayılmış olduğu ve evet, bazı durumlarda kurumsallaştıkça değerinin azaldığı ve siyasetle ilgisinin kesildiğidir. Gerçi tarihinin bu noktasında, kültürel çalışmaların, özellikle de Kuzey Amerika türünün, özgün fikirlerinin gücünü yeniden kazanmasının en iyi yolu, açıklık politikası,

alana katılabilecek en iyi öğrencileri teşvik etmek ve bunu yapmalarını mümkün kılmaktır. Kültürel çalışmalar açıklık, demokrasi ve ilerici siyasete dayandığını iddia etmektedir. Elit ve gizli bir akademik disiplin olarak, akademisyenleri ne kadar kamuya dahil olursa olsun, bu nitelendirmelerden herhangi birinin doğru olması imkansız olacaktır. Kendimizi üniversitelerde ve kamusal söylemde daha görünür hale getirmeliyiz. Bunu hızlı bir şekilde başarmanın yolu, disiplinlerliği ve bunun sağladığı kamusal profili teşvik etmektir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no grant support.

Kaynakça/References

- Bennett, T. (1992) 'Putting Policy into Cultural Studies', in L. Grossberg, C. Nelson and P. Treichler (eds) *Cultural Studies*, pp. 23-37. London: Routledge.
- Brenkman, J. (1999) 'Extreme Criticism', *Critical Inquiry* 26 (autumn): 109-27. Film Studies Association of Canada (1999) *Film and Communication Studies Programs in Canada*. URL: <http://www.film.queensu.ca/FSAC/Schools.html> (accessed 15 January).
- Grossberg, L. (1997) *Bringing It All Back Home: Essays on Cultural Studies*. Durham, NC: Duke University Press.
- McEwan, P. (2003) 'The Badge of Power?', in J. R. DiLeo (ed.) *Understanding Affiliation: Identity in Academic Culture*. Lincoln, NA: University of Nebraska Press.
- National Communication Association (2002) *Reputational Study Tables*. URL: <http://www.natcom.org/ComProg/GPDHTML/Scripts/reputationstudy.htm> (accessed 19 May).
- Rodman, G. (1999) *Cultstud-L-Resources-Programs*. URL: <http://www.cas.usf.edu/communication/rodman/cultstud/programs.html> (accessed 25 August).
- Rooney, E. (1990) 'Discipline and Vanish: Feminism, the Resistance to Theory, and the Politics of Cultural Studies', *Differences* 2 (5): 14-28.
- Straw, W. (1993) 'Shifting Boundaries, Lines of Descent: Cultural Studies and Institutional Realignments in Canada', in V. Blundell, J. Shepherd and I. Taylor (eds) *Relocating Cultural Studies: Developments in Theory and Research*, pp. 86-102. London: Routledge.
- Striphas, T. (1998a) 'Introduction – The Long March: Cultural Studies and its Institutionalization', *Cultural Studies* 12 (4): 453-75.
- Striphas, T. (1998b) 'Cultural Studies' Institutional Presence: A Resource and Guide', *Cultural Studies* 12 (4): 571-94.
- Zupko, S. (1999) *Cultural Studies Center*. URL: <http://www.popcultures.com/programs.htm> (accessed 25 August).